

WAARNEMINGEN

Vos eet zeehond

Het is al lang bekend dat vossen, ondanks hun typische roofdiergebit, alleseters zijn. Ze jagen op levende prooien (van gewervelden tot insecten en aardwormen), ze vreten aas en versmaden plantaardig materiaal (paddestoelen, vruchten) niet. Door die plasticiteit in hun voedselgewoonten is het mogelijk dat ze in allerlei biotopen leven. Het is bijvoorbeeld bekend dat bij Brunoy, een voorstad van Parijs en bij Digne in de Franse Alpen, plaatsen met grote vuilnisbelten, er vossen leven waarbij de neusruggen kaal geworden zijn door het schoonlikken van con-

servenblikjes. In Engeland zijn al jaren "stadsvossen" bekend en ook in ons land beginnen ze meer en meer aan de rand van steden en in stadsparken voor te komen.

Dat men ondanks onze huidige kennis van de voedselgewoonten van vossen toch nog verrast kan worden bewijst het volgende. Op 9 mei 2000 werden in de avond voor een vossenhol in de zeedijk van de Breebardpolder, gemeente Delfzijl, in noordoost Groningen, de resten van een jonge gewone zeehond (*Phoca vitulina*) gevonden. Het dier was in verregaande staat

van ontbinding (zie foto). De vos moet de zeehond dood of zwaar ziek aan de andere zijde van de dijk in de Dollard gevonden hebben en naar zijn hol gesleept. Ondanks het feit dat de zeehond nog jong was moet het slepen, zeker over de dijk, geen eenvoudig karwei geweest zijn. Dit temeer daar bekend is dat het geboortegewicht van de gewone zeehond tussen de 10 en 15 kg, en dat de totale lengte bij de geboorte tussen de 80 en 95 cm ligt. Naast de zeehond werd ook de kop van een lammetje gevonden, een niet ongebruikelijke prooi. De kans dat meer zeehonden gedood of gegeten worden is uiterst klein, maar bovenvermelde waarneming is belangrijk genoeg om vermeld te worden. Belangrijk omdat de waarneming aantoont dat contact tussen zeehonden en vossen, beide carnivoren, bestaat en overdracht van ziekten tussen de soorten tot de mogelijkheden behoort.

Betonnen drainage opening (ingang vossenhol) met daarvoor de resten van een jonge zeehond en de kop van een lammetje.
Foto: L. 't Hart

Pieter 't Hart en
Peter J.H. van Bree



Hoe een hermelijn een haas vangt

Het gezegde heeft het over koeien. Daar waar Natuurmonumenten de rol van boer overneemt, nemen hermelijnen kennelijk de rol van de koeien over.....

Zondagmiddag (21 april 2002), zo ongeveer half drie. Zuidkant van het Naardermeer. Mooi lenteweer, dus veel wandelaars en fietsers, waaronder Djessie en ondergetekende. Niet het meest logische moment om naar deze plek te gaan om van vogels en dergelijke te genieten, andere tijdstippen zijn rustiger. Maar als je toch in de buurt bent, is het altijd leuk de daar pleisterende vogels in de telescoop te nemen.

In mijn ooghoek zie ik een hermelijn het onverharde weggetje, waarlangs wij zitten en waarover horden wandelaars voorbij trekken, oversteken. Even later vertoont een groepje vogelaars wat verderop tekenen van lichte opgewondenheid. Dit keer geen overvliegende bijzondere vogel, maar een hermelijn met een jonge haas (halfwas, ongeveer zo groot als een klein uitgevallen konijn) in de bek. In een noodvaart racet de hermelijn door het ruige gras, zwemt een sloot over, spurt weer door ruig gras, steekt het weggetje over, zwemt weer een sloot over en verdwijnt in de ruigte met de prooi. Regelmatig struikelt de hermelijn, blijft enkele seconden liggen – kennelijk een hele vracht – en rent dan weer verder. Geschatte kruissnelheid: 10-15 km per uur. Afstand tussen vangplek en nest: zo'n 400 meter. Volgens de vogelaars jaagt er nog een hermelijn. En ja hoor, zo'n vijf minuten later, legt nummer twee dezelfde route af met haas nummer twee. Ook deze verdwijnt in de pitruspollen, waar blijkbaar het nest met jonge hermelijnen is. Dat was goed aan het oog ontrokken. In beide gevallen was de haas duidelijk levenloos.



Kennelijk doodden de hermelijnen ze meteen bij het vangen (ik denk dus in het leger).

Op de plaats waar de hermelijnen met hun prooi vandaan komen zien we een oude haas rondlopen, die een jong exemplaar opjaagt. Kennelijk om de laatste van het geplunderde nest buiten bereik van de kleine rovers te brengen. Ook lijkt ze het jong te verdedigen tegen de hermelijnen: als er zich weer één vertoont gaat ze erop af. Met succes, want de herme-

lijn struint nu zonder buit rond. Op een gegeven moment verliezen we 'm uit het zicht.

Dit alles speelt zich af in ongeveer een half uur, waarin tientallen wandelaars passeren. Een deel daarvan slaat het schouwspel gade. De voedselkringloop is weer een slagje verder gedraaid: de jonge hermelijntjes kunnen weer even vooruit en moeder haas heeft alle reden om binnenkort weer aan het rammelen te slaan...

Jan Buys